

Çağlayan Yıldız

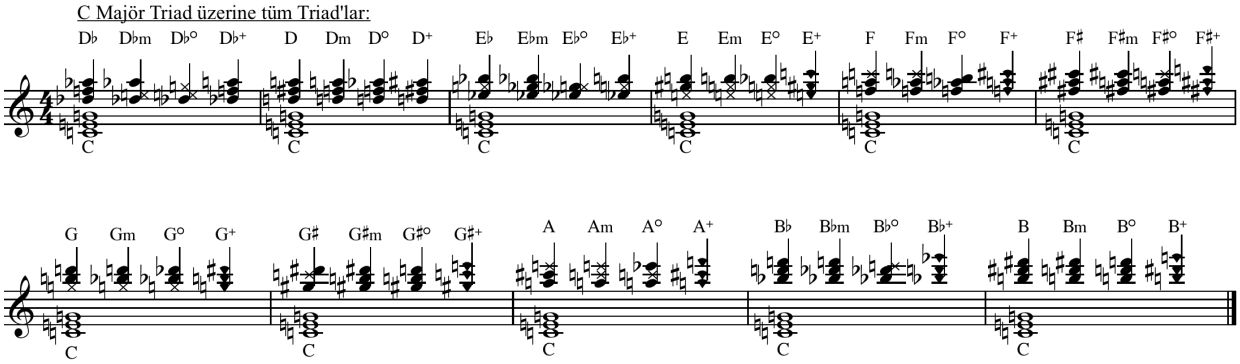
Çok Sıkıcı Müzik Dersleri 9:
Hexatonikler (Triad üzerine Triad akorlar)

UYARI: CSE (Caz Standartları Enstitüsü)'nün yayınladığı bildiriye göre, kuru kuruya teori bilmek, teoriyi enstrümanında uygulamamak, ve en önemlisi DUYMAMAK; çalışta ve yazışta kuruluğa, gereksiz entelektüel tınlamaya ve kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bu yan etkilerin önlenebilmesi için, teoride öğrenilen her şeyin mutlaka çalınması, -sesiniz çok kötü olsa bile- söylenmesi ve ne yapılıp edilip DUYULMASI gerekmektedir. Ya da bu teori meselesi temelli pas geçilerek, müzik tarihinin her döneminde mümkün olduğu üzere, müzik sadece kayıtlardan dinlenerek/ çalınarak/ (çevrede varsa eğer) ustalardan doğrudan öğrenerek halledilmelidir. Aksi takdirde ileri dönemde ortaya çıkabilecek komplikasyonlardan kurumumuz sorumlu değildir.

Geçen sayıdaki yazımın tamamınına www.gitardergisi.com ve tüm derslerime de www.caglayanyildiz.com adreslerinden ulaşabileceğinizi bildirerek doğrudan konuya giriyorum.

Basit yapıtaşları kullanarak karmaşık armonik/melodik yapılar kurmanın yollarından biri Triad üzerine Triad koyarak Hexatonik'leri oluşturmaktır. ("Yar üstüne yar seveni kurşunlamalı", ama o ayrı bir konu.)

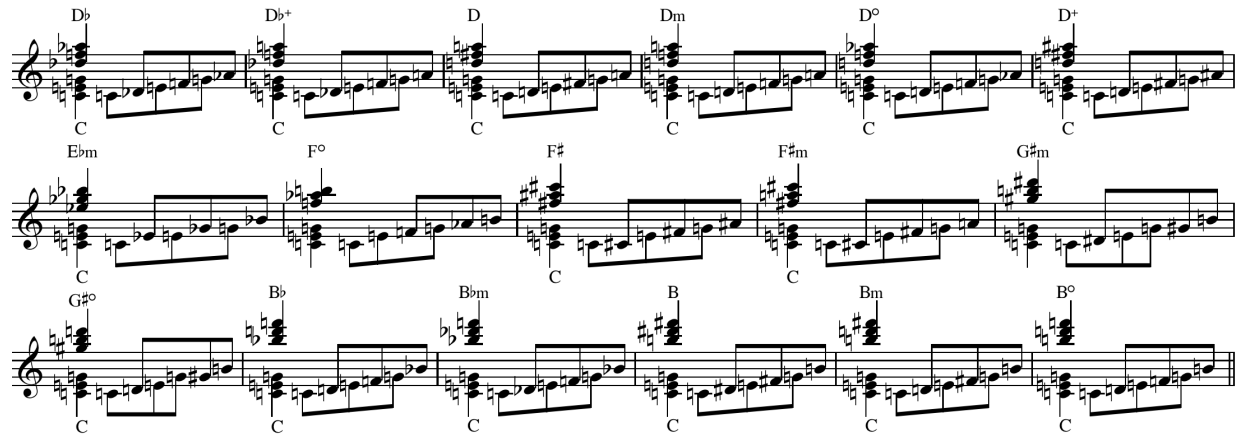
Bildiğimiz üzere 4 tip Triad'ımız yani Üç Sesli Akorumuz var: Majör, Minör, Artık, Eksik.
Bir anlığına bile boş boş bakanlarınızı www.caglayanyildiz.com'daki 2. derse yolluyorum. Hexatonikler:

Yukarıdaki Hexatonikleri oluştururken izlediğimiz basamaklar şunlar:

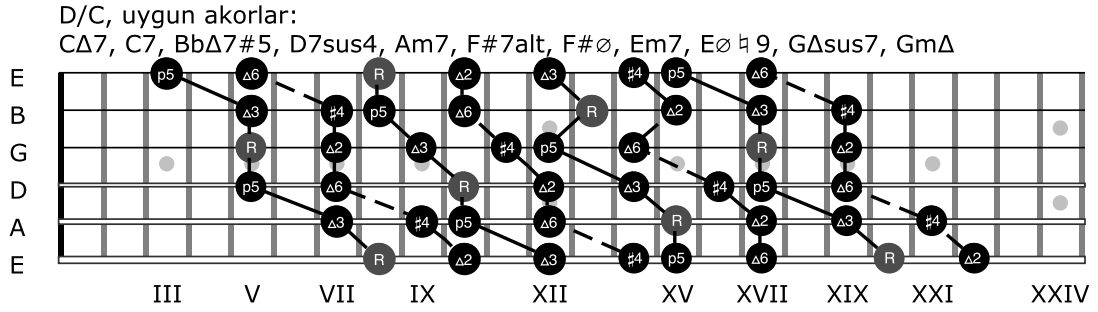
1. C Majör triadı üzerine olası tüm triad'ları yazdık.
2. Gerçek 6 sesli akorları bulabilmek için C major triadındaki sesleri (C,E,G) üstteki triadlarda yer alıyorlarsa "x" olarak işaretledik. Bunları kullanmayacağız.
3. Birbiriyle aynı sesleri içeren "Artık (+)" akorları "üçgen" olarak işaretledik. (Db+=F+=A+, D+=F#+=Bb+, Eb+=G+=B+) Bunları da kullanmayacağız.
4. Aynı işlemleri C Minör, C Eksik ve C Artık triadlar üzerine yaptık. Ancak yer kısıtlılığından dolayı bunları dergide yayınlamıyoruz. Ya aynı sistemi kullanarak kendiniz yazıyorsunuz, ya da www.gitardergisi.com ve www.caglayanyildiz.com'a bakıyorsunuz.

Bundan sonra yapacağımız iş, içinde "x" ve "üçgen" olamayan akorları seçip, bunlardan 6 sesli diziler üretmek. Sonuçta akor denilen şey aynı anda tınlayan dizidir, dizi denilen şey zamana yayılmış akordur :

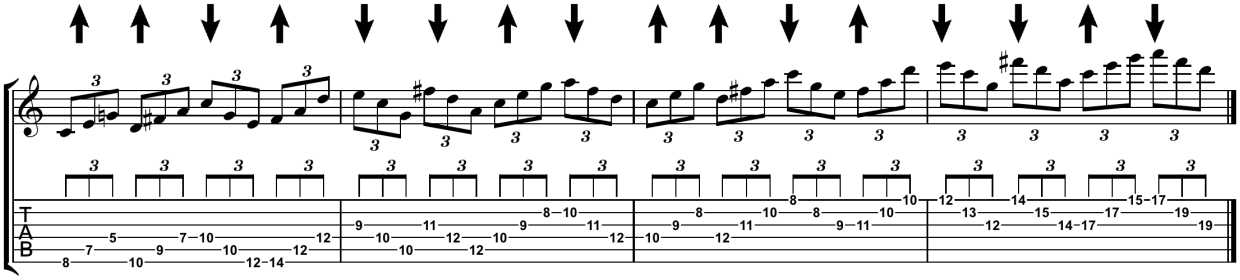

Aynı işlemleri C Minör, C Eksik ve C Artık triadlar üzerine yaptık. Ancak yer kısıtlılığından dolayı bunları da dergide yayınlamıyoruz. Ya aynı sistemi kullanarak kendiniz yazıyorsunuz, ya da www.gitardergisi.com ve www.caglayanyildiz.com'a bakıyorsunuz.

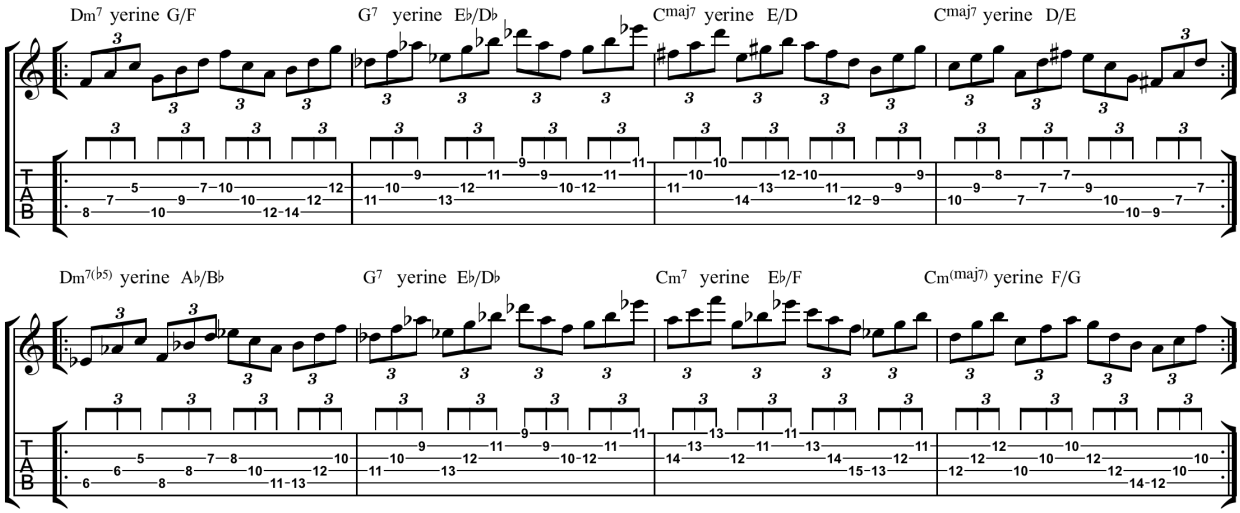
Sonraki basamak ise en sık kullanılabilecek olanları seçip, hangi akorlar üzerine uyabileceklerini bulmak. Daha sonra bunların klavye üzerindeki haritalarını çizmek/düşünmek/ezberlemek. Örneğin D/C akorunu ele alalım. C triadının seslerini düz D triadının seslerini kesik çizgilerle belirttim. Ayrıca her bir notayı C kök sesine göre derecelendirdim:

Bu noktadan sonra neler yapabiliriz? Tabi ki tüm pozisyonlardan ve 12 tondan bu Hexatonik'i öğrenebiliriz. Önce statik, sonra sık rastladığımız değişken armoniler üzerine (kaydederek , bir arkadaşımızla çalarak ya da Band-in a Box, iReal Book benzeri programların yardımıyla) çalışabiliriz. Bunu serbest doğaçlama olarak çalışabilir, ya da kendimize pattern'ler, lick'ler yaratabiliriz. Aşağıdaki örneği yukarıdaki akorların her birini statik olarak alıp üzerine çalabiriz, etkilerinin ne kadar farklı olduğunu dinleyip, kavrayıp, keyiflenebiliriz:

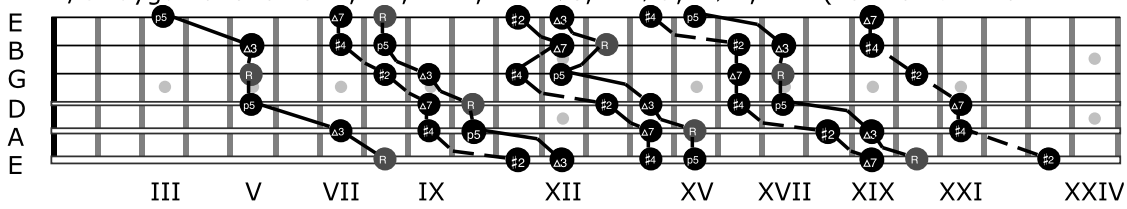

Ya da hergün karşılaştığımız armonilere bu Hexatonik'i nasıl uygulayabileceğimize bakarız. Yukarıdaki örnekteki ilk ölçünün paternini aşağıdaki armonilere adapte edelim:

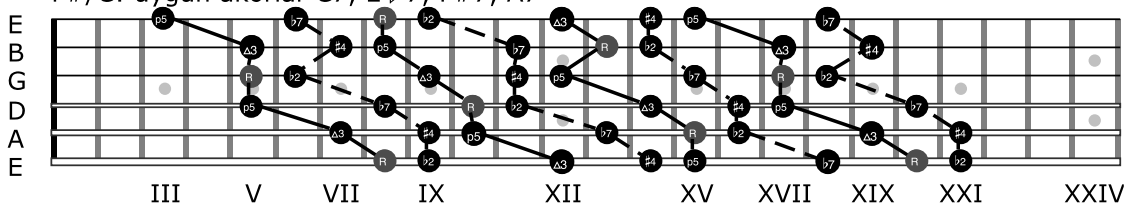

Aşağıda sık kullanılan bazı Hexatonik'lerin haritalarını ve hangi akorlarla uyumlu olduklarını bulabilirsiniz. Hepsini zaman içinde bol bol çalıp öğrenmek, düşünmek, eğlenmek, pattern'leri, lick'leri üretmek sizden.

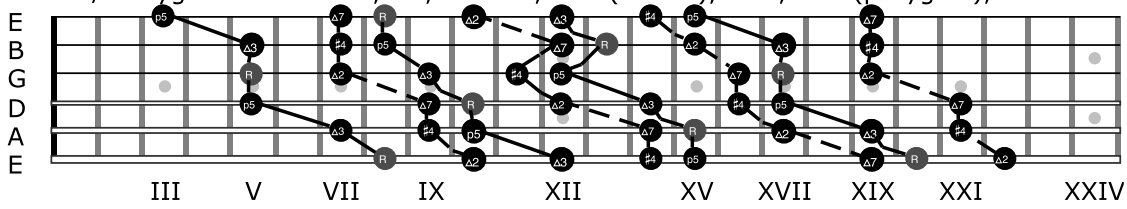
B/C: uygun akorlar CΔ7, D7, Am7, F#∅♮6, B7♭9, E♭7, Em7(harmonic minor

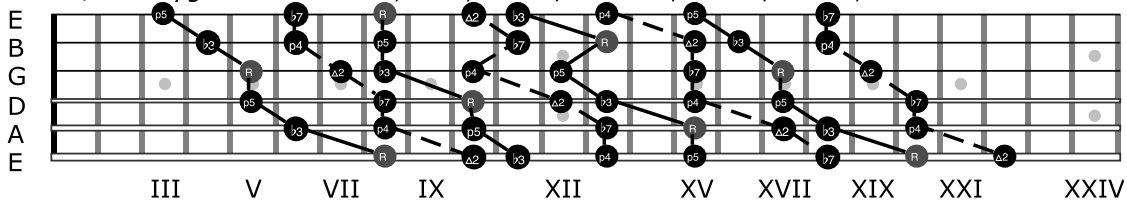
F#/C: uygun akorlar C7, E♭7, F#7, A7

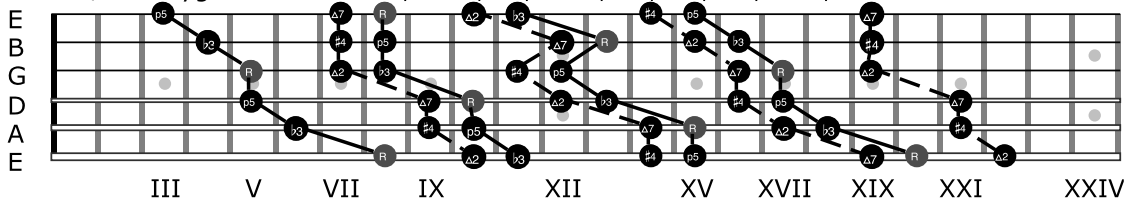
Bm/C: uygun akorlar CΔ7, D7, D7sus4, Am7(dorian), F#∅, Bm7(phrygian), GΔsus7

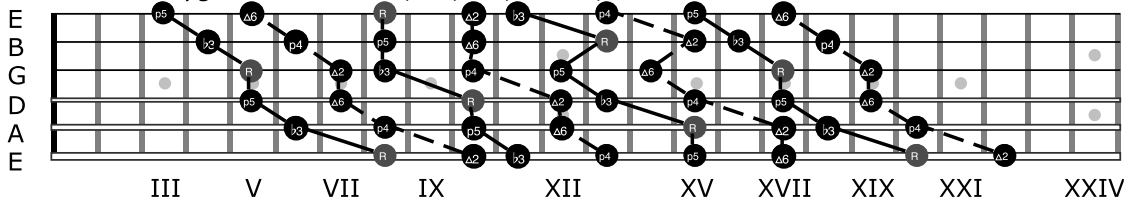
Bb/Cm: uygun akorlar Cm7, Fm7, F7sus, B♭7sus, E♭Δ7, A♭Δ7, A∅

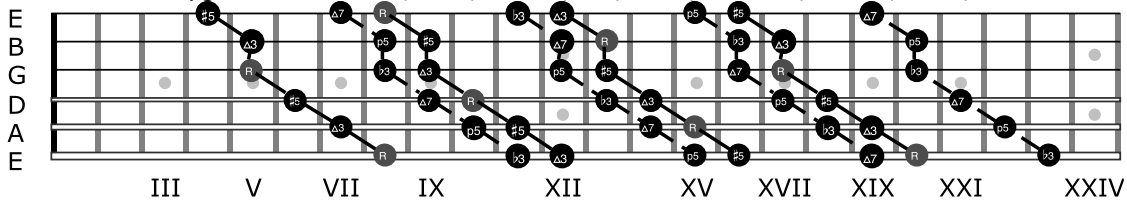
Bm/Cm: uygun akorlar Cm7, Am7, F7, A♭7, B7, D7, A∅, F#∅, E♭Δ7

Dm/Cm: uygun akorlar Cm7, F7, A∅, E♭Δ7, B7alt

Eb+/C+: uygun akorlar CΔ7, EΔ7, A♭Δ7, D7, Am7, F#∅♮6, B7♭9, E♭7, Em

Ben sadece kendim ve sizin için bir takım kapılar açmaya çalışıp, ne kadar ileriye gideceğinizi size bırakıyorum... gibisinden bir şeyler geveleyerek yine olay yerinden süratle uzaklaşıyorum.